

Igazolás, igazolás

A Hírvivő legutóbbi számában figyelemfelkeltő és éppen ezért sarkított és ironizáló „hirdetés” jelent meg a közösségek számára kiállított orvosi igazolásokról. Szakmapolitikai újsághoz illően, most árnyaltabban szeretnénk a problémát ismételtelen körbejárni. Hátha előbb-utóbb túljut ez a megoldatlan kérdés is az egészségpolitikai jogalkotás ingerküszöbén. A rendeletalkotóknak ugyanis feladata lenne, hogy mind az egészségügy, mind az oktatásügy oldaláról végre meghallják, és figyelembe vegyék a hozzáértők jelzéseit azokról a szakmai irracionalitásokról, indokolatlan elvárásokról, melyek az orvosi igazolásokat körülengik. A kérdés korszerű megoldásával igazodni lehetne az évtizedek során megváltozott epidemiológiai helyzethez és a lakosság mégiscsak egyre javuló egészségkultúrájához. Csökkenne a gyermekorvosok és a házi orvosok értelmetlen terhelése is.

Az orvosi igazolások eredeti célja az volt, hogy megvédjék a közösségeket a fertőző betegségektől vagy az azokból nem teljesen gyógyultaktól. Az óvodai, az iskolai, valamint a különböző táborozási igazolások rendszere évtizedekkel ezelőtt alakult ki, amikor még mindennaposak voltak a magas fertőzőképességű megbetegedések. Ma már a védőoltások bevezetése, a higiénés helyzet javulása miatt az orvosi igazolásoknak ez a járványügyi funkciója – legalábbis tömegesen – csak a varicellára, a skarlátra, a hepatitisre, az impetigóra és legfeljebb a fejtetvességre vonatkozhat. Az epidemiológiai helyzet ugyanis alapvetően és előnyére megváltozott. De e változásoktól függetlenül is a közösségek védelme a fertőző betegségektől vagy akár a beteg gyermek megóvása a korai visszaküldéstől pusztán az egészségügyi igazolásokkal egyébként sem oldható meg a megkívánt biztonsággal. És ez a megállapítás igaz az un. banális megbetegedésekre is. Miért?

Mert a kényszerűségből sokszor napokkal előbb kiadott „egészséges” igazolások semmiféle biztosítékát nem adják annak, hogy a lelkiismeretlen vagy éppen a munkahelytől kényszerített szülő valóban egészségesen vigye, engedje gyermekét a közösségbe. Tehát az óvodába vagy az iskolába küldés végső soron a szülő ismeretén, intelligenciáján, lelkiismeretességén múlik. Az igazolás kitöltése után ugyanis – például egy hétféle alatt – akár újra meg is betegedhet a gyermek.

Az akut betegségek igazolásában felnőttek kellene végre tekinteni a szülőket, és rájuk kellene bízni, hogy mikor engedik, és mikor nem engedik iskolába gyermekeiket. A deviáns, hanyag szülő ezekkel az igazolásokkal úgy sem tudjuk rendre nevelni. Egyébként is: a gyógyult vagy eredetileg sem beteg gyermekeket az igazolások beszerzésére a rendelőbe, betegek közé kényszeríteni, biztos módja egy újabb betegség beszerzésének.

Egy másik és sokkal elfogadhatóbb célja az orvosi igazolások „gyártásának” a krónikusan beteg (epilepszia, asztma, diabetes) gyermek gondozására, gyógyszereszedésére és speciális felügyeletére vonatkozó tájékoztatás megadása az iskolának. A közösségeknek ez az igénye azonban az ott működő egészségügyi szolgálat közreműködésével, a leletek, zárójelentések bekérésével könnyen kielégíthető. A súlyos vagy krónikusan beteg gyermek óvodai, iskolai életének, beilleszkedésének megkönnyítése érdekében – a közösség egészségügyi szolgálatának külön kérésére – a szükséges egészségügyi információk átadása a házi gyermekorvos és a házi orvos feladata. Emellett a krónikusan beteg gyermek szülőjének is megfelelő ismeretekkel kell rendelkeznie gyermeke betegségéről, a veszélyek megelőzéséről és azok elhárításáról. Ezeket a tennivalókat érdeke és kötelessége is a gyermek osztályfőnökével megbeszélni. Ezt a tájékoztatást semmiképpen sem lehet és nem is helyes egy cetlire írt igazolással helyettesíteni. A személyiségi jogokra és egészségügyi adatok

védelmére, a gyermek érdekeire, érzékenységére az információk kiadásakor és megőrzésekor minden érintettnek tekintettel kell lenni.

Sok szülő és pedagógus szemében ma már iskolai igazolások hovatovább egyik legfontosabb feladata az iskolai hiányzások indokoltságának bizonyítása. Ezzel az elvárással van a legnagyobb baj. Az iskolai hiányzások indokoltságának igazolása ugyanis nem az egészségügyre tartozik. Az indokolatlan távollét fegyelmi kérdés, ami kizárólag a pedagógusokra és a szülőkre tartozik. Az ő feladatuk a „lógások” kiderítése és megakadályozása. Az egészségügyi igazolások megkövetelésével egyébként sem lehetséges az iskolába járás fegyelmét biztosítani! Ez a nevelés, a szülő és az iskola feladata. Ehhez az egészségügynek semmi köze.

Az iskolakerülés utólagos orvosi igazolására irányuló szándék pedig egyenesen lejárítja az orvosi igazolást és az annak kiadására „megkörnyékezett” orvost is. Érthetetlen, hogy miért próbálja meg néhány szülő és pedagógus – sokszor a legnagyobb egyetértésben – hazugságra bírni a gyermek orvosát. Az iskola mellé járás esetén miért kell egyáltalán valakinek is hazudnia, hiszen ha a gyermek fegyelmi vétséget követett el, akkor az iskola, a pedagógia eszközeivel kell azt kezelni. A fegyelmi ügyeket megbeszélni, ha szükséges büntetni vagy felmentést adni nem az egészségügy feladata. A tanárnak, óvónőnek egyébként is több fegyver van a kezében erre, mint a gyermek orvosának (kitiltás, iskolai szankciók, osztályozás). Gondoljuk meg, hogy milyen hatása van a gyermek erkölcsiségére, ha azt látja, hogy a mulasztását, lógását a felnőttek egy hazugsággal simítják el.

Sokszor tapasztaljuk, hogy egész óvodai csoportokat, iskolai osztályokat küldenek orvosi igazolásáért a rendelőbe erdei iskolába vagy táborozásra indulás előtt. Az egészségügyi ismereteiben bizonytalan, a felelősséget félve vállaló pedagógus úgy gondolja, hogy ha az indulás előtt egészséges a gyermek és pláne erről még papír is van, akkor ez garanciát jelenthet arra is, hogy a gyermek a táborozás alatt sem fog megbetegedni. Ha ez így lenne, akkor akár minden reggel be lehetne küldeni az egész osztályt a betegrendelőbe un. „egészséges” igazolásokért. Az ilyen tanárnak be kellene látnia, hogy egyrészt egy igazolás a jövőre vonatkozóan nem adhat garanciát, másrészt egészséges gyermekeknek a rendelőbe küldözgetése-ahogy már említettük – a megbetegedés fokozott rizikójával jár. Tehát értelmetlen, sőt kontra produktív! Természetesen táborozások előtt is fontos, hogy a szülő és a kísérő tanár megbeszélje – a személyiségi jogok betartásával – a gyermek krónikus betegségével vagy esetleges allergiájával kapcsolatos óvintézkedéseket, teendőket.

Az alacsony egészségkultúrát, a hiányos egészségügyi ismeretet, a felelősség áthárítását nem célravezető és ezért nem helyes az értelmetlen igazolások kiállításával, a túlzott bürokráciával pótolni. Ez ugyanis egyrészt lealacsonyító az orvos számára, másrészt pedig a valódi egészségügyi feladatoktól viszi el az energiát és az időt.

Itt az ideje a fenti megfontolások alapján végre újra átgondolni az orvosi igazolások rendszerét. Legyen végre becsülete és értelme az orvosi vizsgálatnak és a róla kiadott dokumentációnak! És tekintsük végre felnőttek egymást!

A szerk.

(Megjelent a Hírvivő XIII. évf. 4. számában, 2008. szeptember)